

Mottagare
Regionstyrelsen

Medborgarförslag. Region Gotland bör byta ut benämningen tjänsteman till det könsneutrala tjänsteperson.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar att medborgarförslaget kan anses vara besvarat.

Ärendebeskrivning

Ett medborgarförslag har inkommit som föreslår att Region Gotland bör byta ut benämningen tjänsteman till det könsneutrala tjänsteperson.

Region Gotland har idag inga skrivregler kring språket, men språket i offentlig verksamhet ska enligt 11 § språklagen vara vårdat, enkelt och begripligt. Det brukar vid tveksamhet i fråga om ordval innebära att Svenska Akademiens ordlista (SAOL) konsulteras, vilket är gjort enligt nedan.

De flesta yrkesbeteckningar uppfattar vi idag som könsneutrala. Men några könsmarkerade yrkesbeteckningar lever kvar. Dels rör det några få kvinnliga yrkesbenämningar som slutar på –ska, som sjuksköterska och barnmorska. Dels finns en del yrkesbeteckningar och funktioner på –man: brandman, rådman, kameraman, talman, riksdagsman, ombudsman med flera. Vissa upplever dessa ord med ändelser –man, som könsneutrala, andra inte. Även nya alternativ håller på att etableras.

Det innebär att benämningen tjänsteperson kan ses på olika sätt och kan problematiseras utifrån olika vinklar.

Ord med ändelsen –man bör enligt gängse uppfattning betraktas som en könsneutral benämning av en person som innehar någon form av anställning inom olika yrken.

Andra regioner och myndigheter har tillfrågats om skrivregler kring begreppet tjänsteperson. Ingen av de tillfrågade har utformat skrivregel om att använda begreppet tjänsteperson, men samtliga tillfrågade har tillämpat rådet att följa utvecklingen. Begreppet har använts där det varit relevant, och för flertalet regioner och myndigheter har användningen ökat.

Tjänsteperson som ord

Svenska Akademiens ordlista (SAOL) betraktas som den inofficiella normen för stavning och böjning av modern svenska. Benämningen tjänsteperson finns

inte nämnt i denna ordlista.

Svensk ordbok utgiven av Svenska Akademien (SO), ger en ingående beskrivning av ordförrådet i modern svenska. Tyngdpunkten ligger på vad uppslagsorden betyder och hur de används. Här beskrivs följande: tjänsteperson, *tjänstepersonen tjänstepersoner*, substantiv, som könsneutral beteckning på tjänsteman.

Svenska Akademiens ordbok (SAOB) är en historisk ordbok som beskriver svenskt skriftspråk från 1521 till våra dagar. Benämningen tjänsteperson finns där inte nämnt.

Språkrådet (Institutet för språk och folkminnen), och *Myndigheternas skrivregler* tar inte upp benämningen tjänsteperson eller tjänsteman.

Inkluderande språk utifrån språkrådet

Nedan följer språkrådets rekommendationer gällande förslagsställarens förslag och utgångspunkt:

- att skriva inkluderande gör att alla kan känna sig berörda av texten, och om du skriver en text som inte är riktad till en enskild person anser språkrådet det är viktigt att texten är könsneutral.
- att använda *tjänsteperson* i stället för *tjänsteman* är numera tämligen vanligt, men det kan vara svårare i sammansättningar som *stats tjänstemannaroll*.
- använd gärna lärare om både män och kvinnor eller talesperson istället för talesman och så vidare.
- försök att utmana normerna och ta inte för givet att det till exempel främst är män som ansöker om bygglov. Välj inte alltid stereotypa exempelnamn i dina texter.

Språkrådet diskuterar benämningen tjänsteperson och tjänsteman utifrån i vilken grad nyspråk bör rekommenderas eller om man bör ”följa utvecklingen” då inget etablerat bruk hunnit växa fram. Språkrådet anser därför att användningen av könsneutrala tjänsteperson kan bli en störning och minskad effektivitet i kommunikationen, samtidigt som det ökar jämställdhet i språket. Rådet blir att invänta och se vart nyspråket tar oss, eller göra en omskrivning, som handläggare.

Bedömning

Region Gotland upprättar inte specifika språkregler, utan hänvisar till språkrådets rekommendationer enligt ovan. Medarbetare inom Region Gotland välkomnas att använda könsneutrala begrepp när så är rimligt och möjligt, för att nå ett inkluderande tilltal.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår därför att medborgarförslaget kan anses vara besvarat med denna redogörelse.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag 2021-09-27

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2022-01-24

Regionstyrelseförvaltningen

Torsten Flemming
tf Regiondirektör

Skickas till

Förslagsställaren.

Regionfullmäktige.